

ผลงานด้านการ เขียนและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การส่งข้าราชการไทยไปศึกษา ณ ต่างประเทศ

การส่งคนไทยไปศึกษาในต่างประเทศในสมัยก่อนมีน้อยมาก หรือแทบไม่มีเลย เพราะประเทศไทยเห็นว่ายังไม่มีควมจำเป็นอย่างรีบด่วนที่จะต้องนำเอาวิทยาการของประเทศตะวันตกมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน ความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงระบบการบริหารราชการไทยโดยรับวิทยาการสมัยใหม่มาใช้นั้น เริ่มขึ้นในรัชกาลที่ 4 โดยมุ่งปรับปรุงการศึกษาของไทยเป็นเบื้องต้น และเริ่มส่งคนไทยออกไปศึกษาในต่างประเทศบ้าง⁶ และการส่งคนไทยไปศึกษาในต่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้นในรัชกาลที่ 5 โดยได้ส่งคนไทยออกไปศึกษาในต่างประเทศและจ้างชาวต่างประเทศเข้ามาบริหารราชการ⁷ เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการปรับปรุงงานบริหารและการศึกษาของชาติด้วย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเป็นผู้นำในการส่งนักเรียนไทยไปศึกษา ณ ต่างประเทศ โดยได้ส่งพระราชโอรสแทบทุกพระองค์ไปศึกษาในประเทศที่เจริญและมีชื่อเสียงในแขนงวิชาการต่าง ๆ เช่น ส่งพระองค์เจ้าวรดิษฐ์ไปศึกษาวิชากฎหมายที่ประเทศอังกฤษ พระองค์เจ้ามยุรฉัตรไชยกร ไปศึกษาวิชาการทหารช่างที่ประเทศอังกฤษ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ไปศึกษาวิชาอักษรศาสตร์ และวิชาการทัพบกจากประเทศอังกฤษ พระองค์เจ้ากิติกรฯ ศึกษาสำเร็จวิชาชั้นศาสตราจารย์จากประเทศเยอรมัน กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา

⁶ William J. Siffin, O & M An Introduction School of Public Administration, the National Institute of Development Administration (n.s.), p.56, (Mimeographed).

⁷ William J. Siffin, Thai Bureaucracy : Institutional Change and Development (Honolulu : East - West Center Press, 1966), p. 96.

ศึกษาวิชาการทหารมาจากประเทศอังกฤษ สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช ก็ศึกษาวิชาการทหารเรือจากประเทศเยอรมัน และศึกษาวิชาการแพทย์จากประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น⁸ เมื่อพระราชโอรสเสด็จกลับก็ได้ดำรงตำแหน่งราชการที่สำคัญ และอยู่ประจำตามกระทรวงต่าง ๆ ตลอดจนเป็นพระประมุขของประเทศในรัชสมัยต่อมาด้วย และนอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2439 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าให้มีการสอบไล่เพื่อรับพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวง ซึ่งเรียกว่า คิงสกอลลาชิป ไปศึกษาต่อประเทศยุโรป ปีละ 2 คน สำหรับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษมีความรู้พอ มีโอกาสสอบทุกคน และต้องเป็นคนที่มีสัญชาติไทย⁹ จึงนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ชนทุกชั้นได้มีโอกาสไปศึกษาวิชาในต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ในการส่งนักเรียนไทยไปศึกษาวิชาการ ณ ต่างประเทศในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มี 2 ประการ คือ

1. เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ทันสมัยตามแบบประเทศตะวันตก ซึ่งมีอารยธรรมสูงในสมัยนั้น เข้ารับราชการในหน่วยราชการที่ได้จัดตั้งขึ้นใหม่ตามแบบตะวันตก
2. เพื่อเป็นการถ่ายทอดความเจริญเข้าประเทศ โดยผู้ที่ได้มีโอกาสไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ได้วิชาความรู้เท่าเทียมกับชนชาติที่มีอารยธรรมสูง ก็จะนำเอาวิชาความรู้เหล่านั้นกลับมาเผยแพร่คนอื่น ๆ ภายในประเทศ หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติตามความรู้ความสามารถ และโอกาสเพื่อต่อไปภายหน้าจะได้มีสติปัญญาประกอบกิจการต่าง ๆ ได้โดยตนเอง มีต้องอาศัยกำลังความคิดของชาวต่างประเทศเป็นที่พึ่ง¹⁰

⁸ ประยูร พิศนาคะ, 9 กษัตริย์ไทยแห่งราชวงศ์จักรีฉบับสมบูรณ์ (พระนคร : โรงพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2508), หน้า 377-382.

⁹ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507), หน้า 79.

¹⁰ ขวัญชัย เสงพุดธนา, "การปรับปรุงระบบข้าราชการพลเรือนในรัชสมัยพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว", วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513, หน้า 44-45.

นอกจากส่งเสริมทางด้านการศึกษา ณ ต่างประเทศแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังได้ส่งข้าราชการไปดูงาน ณ ต่างประเทศด้วย เช่น ในปี พ.ศ. 2434 โปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ เดินทางไปเยือนประเทศรัสเซียเป็นการตอบแทนที่มกุฎราชกุมารของรัสเซียได้เสด็จมาเยือนกรุงเทพฯ และในการเดินทางครั้งนี้โปรดฯ ให้ถือโอกาสดูงานเกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษาและวิชาการแขนงต่าง ๆ ในประเทศยุโรป อียิปต์ และ อินเดีย ด้วย¹¹

การไปศึกษาต่อต่างประเทศของคนไทยนั้น ได้รับการสนับสนุนตลอดมาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงแต่งตั้งผู้ดูแลนักเรียนไทยที่ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ เพื่อคอยควบคุมดูแลนักเรียนที่ไปศึกษาวิชาในต่างประเทศไปประจำตามสถานทูตต่าง ๆ เช่นที่ ลอนดอน ปารีส และวอชิงตัน เป็นต้น เมื่อนักเรียนไทยสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้กลับเข้ารับราชการในสาขาต่าง ๆ เช่น ครู นักกฎหมาย วิศวกร นักการทหาร และ เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคอื่น ๆ เข้ามาช่วยพัฒนาประเทศ และสนองความต้องการในการปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดินตามแบบสมัยใหม่¹²

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นักเรียนไทยที่ออกไปศึกษา ณ ต่างประเทศ มีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศยุโรป สหรัฐอเมริกา และ ออสเตรเลีย เนื่องจากผู้ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศนั้น นอกจากจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคในวงราชการแล้ว ยังมีโอกาสที่จะได้เลื่อนขั้นไปดำรงตำแหน่งสูง ๆ อย่างรวดเร็วอีกด้วย¹³ สำหรับการส่งข้าราชการครูไปศึกษาต่อต่างประเทศนั้น ได้เริ่มมีขึ้นพร้อมกับการตั้งกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการ) แต่ยังมีปริมาณน้อยมาก ได้เริ่มทำอย่างจริงจังภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นับตั้งแต่ พ.ศ. 2492 เป็นต้นมา และข้าราชการครูได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศมากขึ้น ทั้งใน ยุโรป อเมริกา และ เอเชีย

¹¹ จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กับกระทรวงมหาดไทย (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2506), หน้า 81.

¹² Siffin, op.cit. p.108.

¹³ H.D.Evers and T.H. Silcock, "Elites and Selection", Thailand Social and Economic Studies in Development ed., by T.H. Silcock (Canberra : Australian National University Press, 1967), p.86.

ทั้งนี้เพราะรัฐบาลเล็งเห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดย
 ส่วนรวมของประเทศ. เมื่อกระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงที่เพาะครูอาจารย์ จึงจำเป็น
 ที่จะต้องมีนักศึกษาเล่าเรียนอยู่ในต่างประเทศมากกว่ากระทรวงทบวงกรมใด ๆ ทั้งสิ้น¹⁴
 และกระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินนโยบายในการส่งเสริมครูไปหาความรู้และประสบการณ์
 เพิ่มเติมในต่างประเทศอย่างรอบคอบ และแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมรัดกุมทั้งด้านนโยบาย
 และวิธีดำเนินงาน ตลอดจนรักษาระเบียบปฏิบัติของทางราชการโดยเคร่งครัด คณะกรรม-
 การที่ทำหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงานต่างประเทศ
 คือคณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ (ก.ช.ต.)
 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กรมวิเทศสหการ และรัฐมนตรีเจ้าสังกัด
 คณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ซึ่งมีชื่อย่อว่า
 ก.ช.ต. นี้ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงาน
 ประมาณ อธิบดีกรมวิเทศสหการ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และผู้อำนวยการกองวางแผน
 กำลังคนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม¹⁵

คณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ มี
 หน้าที่กล่าวโดยสรุปดังนี้

1. พิจารณาความสำคัญของสาขาวิชาที่ทางราชการต้องการจะให้ข้าราชการไป
 ศึกษาหรือฝึกอบรมตามลำดับก่อนหลัง โดยคำนึงถึงความรีบด่วนและความจำเป็นมากน้อยของ
 โครงการหรือแผนงานของทางราชการที่กำหนดไว้

¹⁴สำนักงาน ก.พ., ชีวิตและงานของหลวงประดิษฐมนัสธรรม (พระนคร :
 โรงพิมพ์หอภาพสุวรรณ, 2507), หน้า 94.

¹⁵ประวิณ ณ นคร, ประมวลปัญหาและทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบ
 ข้าราชการพลเรือน พิมพ์ครั้งที่ 12 แก้ไขเพิ่มเติม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
 ก.พ., 2516), หน้า 70-73.

2. มีหน้าที่พิจารณาเพิ่มจำนวนข้าราชการไปต่างประเทศ นอกจากอัตราร้อยละที่กำหนดไว้ ตามระเบียบข้าราชการพลเรือนแล้วได้อีกตามความจำเป็น เฉพาะกรณีที่มีข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับต่างประเทศที่จะขอให้ข้าราชการไปศึกษาหรือฝึกอบรม เพื่อกลับมาปฏิบัติงานตามข้อตกลงนั้น ๆ

3. อนุมัติให้ข้าราชการชั้นจัตวาหรือเทียบเท่า หรือข้าราชการวิสามัญไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นตามที่คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาเห็นสมควร หรือกรณีที่เป็นไปฝึกอบรมตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับต่างประเทศ

4. อนุมัติให้ข้าราชการผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศที่มีอายุเกินกำหนดเดินทางไปศึกษาต่อได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

5. อนุมัติให้ข้าราชการซึ่งรับราชการไม่ถึง 1 ปี ไปศึกษาต่างประเทศเป็นกรณีพิเศษเป็นราย ๆ ไป ตามควรแก่กรณี ตามที่กระทรวงทบวงกรมยกเว้น

6. ทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ หรือขอสงสัยเกี่ยวกับระเบียบการให้ข้าราชการไปต่างประเทศ

7. คณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการใด ๆ แทนได้

จากหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศนี้ อาจกล่าวได้ว่า คณะกรรมการดังกล่าวนี้มีอำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดสาขาวิชาให้ข้าราชการไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ตลอดจนพิจารณาอนุมัติเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะกรณีที่น่าจะเห็นออกจากหลักการใหญ่ตามที่ระเบียบได้ให้อำนาจไว้ ส่วนการอนุมัติให้ข้าราชการไปศึกษาควยทุนประเภทใด ตลอดจนการแนะนำการศึกษาและการควบคุมดูแลเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนโดยตรง

สรุปได้ว่า คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนทำหน้าที่ควบคุมและดูแลข้าราชการทุกคนที่ไปศึกษา ฝึกอบรม และปฏิบัติงานในต่างประเทศ ตลอดจนรับทราบการกลับมารับราชการในสังกัดเดิม และ ก.พ. จะทำหน้าที่พิจารณาร่วมกับรัฐมนตรีเจ้าสังกัดและกรมวิเทศสหการด้วย

กรมวิเทศสหการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. ทำหน้าที่พิจารณาและติดต่อประสานงานเกี่ยวกับความช่วยเหลือทาง เศรษฐกิจ และวิชาการจากต่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของไทย โดยดำเนินงานและพิจารณาจัดสรรทุนช่วยเหลือทางวิชาการจากต่างประเทศให้แก่ข้าราชการไทย โดยร่วมมือกับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสมาชิกตามแผนโคลัมโบ และสหประชาชาติ เป็นต้น
2. ดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือทาง เศรษฐกิจ และวิชาการกับประเทศต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากประเทศที่กล่าวข้างต้น โดยพิจารณาโครงการ ขอความช่วยเหลือ ติดตามผล และดำเนินการ สอดคัด เลือกรวมทั้งอนุมัติในหลักการและตัวบุคคลสำหรับข้าราชการที่ได้รับทุนไปต่างประเทศ
3. มีหน้าที่จัดดำเนินการสถาบันภาษา เพื่อสอนภาษาต่างประเทศให้แก่ข้าราชการที่ขอรับทุนต่างประเทศให้มีความรู้ภาษาต่างประเทศในระดับมาตรฐาน
4. พิจารณารายชื่อทุนรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือ วัตถุประสงค์ต่างประเทศที่มอบให้แก่รัฐบาลไทยเป็นทุนประเภท 1 (ข) เพื่อส่งข้าราชการไทยไปศึกษา ฝึกอบรม หรือปฏิบัติงาน ณ ต่างประเทศ
5. พิจารณาและให้ความเห็นชอบในการให้ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือปฏิบัติงาน ณ ต่างประเทศอยู่ศึกษาหรือฝึกอบรม และรับทราบการกลับมาปฏิบัติราชการของข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปต่างประเทศ

6. ร่วมมือกับรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และ ก.พ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ หน้าที่ ภาวะระเบียบการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ¹⁷

จากหน้าที่ของกรมวิเทศสหการนี้ อาจกล่าวได้ว่า กรมวิเทศสหการมีหน้าที่ในการที่จะจัดหาทุนต่างประเทศแก่ข้าราชการไทย โดยพิจารณาในหลักการและตัวบุคคล ที่จะรับทุนไปต่างประเทศ และทำหน้าที่ประสานงานกับ ก.พ. และรัฐมนตรีเจ้าสังกัดด้วย

รัฐมนตรีเจ้าสังกัด

มีหน้าที่กล่าวโดยสรุปดังนี้

1. พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ควบคุมประเภท 1 (ก) และ 1 (ค)
2. พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา หรือฝึกอบรมต่างประเทศ อยู่ศึกษา หรือฝึกอบรมต่อควบคุมเดิม
3. พิจารณาร่วมกับกรมวิเทศสหการและ ก.พ. เกี่ยวกับการอนุมัติให้ข้าราชการ ที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา หรือฝึกอบรมสำหรับทุนประเภท 1 (ข) และทุนประเภท 2 เปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลา สถานศึกษา หรือฝึกอบรม หรือแนวการศึกษา หรือฝึกอบรมให้ผิดไปจากที่ได้รับอนุมัติไว้เดิม
4. พิจารณาร่วมกับ ก.พ. หรือกรมวิเทศสหการเกี่ยวกับการอนุมัติให้ข้าราชการ ที่ไปศึกษา หรือฝึกอบรมอยู่ศึกษาฝึกอบรมอยู่ในทุนประเภท 1 (ข) และทุนประเภท 2¹⁸

¹⁷ เชาวน์ เรียงสุวรรณ, เรื่องเดิม หน้า 617-627.

¹⁸ ประวีณ อนุสร, เรื่องเดิม หน้า 74-76.

สรุปได้ว่า รัฐมนตรีเจ้าสังกัดทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการไปศึกษาหรือ
ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ ตลอดจนพิจารณาที่จะให้ข้าราชการที่ไปศึกษา และ
ฝึกอบรมอยู่แล้วได้ศึกษา และฝึกอบรมต่อไปอีกด้วย

ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการที่ตกลงมาแล้วข้างต้น จึงจะเดินทางไป
ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศได้ ซึ่งการศึกษาหมายถึง "การเพิ่มพูน
ความรู้ว่าด้วยการเรียน หรือการวิจัยตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิชาชีพ
เพื่อให้ได้มาซึ่งปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการนั้น และ
หมายความรวมถึงการฝึกฝนภาษาและการรับคำแนะนำก่อนเข้าศึกษา และการฝึกอบรม
หรือการดูงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หรือต่อจากการศึกษานั้น การฝึกอบรม หมายถึง
การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ หรือประสบการณ์ด้วยการเรียน การวิจัย การอบรม
สัมมนาหรือการทำงาน โดยไม่มีการรับปริญญาบัตร หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพตามกฎ
ก.พ. ว่าด้วยการนั้น และหมายความรวมถึงการฝึกฝนภาษาและการรับคำแนะนำก่อน
เข้ารับการศึกษาหรือการดูงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมนั้นด้วย ส่วนการดูงานนั้น
หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ หรือประสบการณ์ด้วยการสังเกตการณ์"¹⁹

คานิยามของการศึกษาและฝึกอบรมนั้น มีข้อแตกต่างกันคือ การฝึกอบรมเป็นการ
เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ หรือประสบการณ์ ซึ่งอาจจะได้มาด้วยการเรียน การวิจัย
การอบรมสัมมนา หรือการทำงาน ตลอดจนหมายถึงการฝึกฝนภาษาและดูงาน ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม โดยไม่มีการรับปริญญาบัตร หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพตาม
กฎ ก.พ. แต่การศึกษามีจุดประสงค์เพื่อให้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรตามกฎ ก.พ.
ว่าด้วยการนั้น ส่วนการดูงานเป็นการไปร่วมสังเกตการณ์เท่านั้น และการดูงานอาจอยู่
ร่วมกับโครงการศึกษา หรือฝึกอบรมด้วย

¹⁹ ประวิณ ๗ นคร, เรื่องเดียวกัน หน้า 70.

ระเบียบปฏิบัติสำหรับข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ

การไปศึกษาต่างประเทศโดยทุนของรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือทุนส่วนตัวนั้น ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. 2512- ได้กำหนดทุนไว้ 2 ประเภทด้วยกันดังนี้

1. ทุนประเภท 1 จำแนกเป็นทุนประเภท 1 (ก) ได้แก่ทุนที่กระทรวงหรือกรมเป็นผู้ให้ ไม่ว่าจะทุนนั้นจะจ่ายจากงบประมาณรายจ่าย หรือจากเงินอื่นใดของทางราชการ ส่วนทุนประเภท 1 (ข) ได้แก่ทุนที่รัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือนิติบุคคลต่างประเทศมอบให้แก่รัฐบาลไทย เพื่อส่งข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ และรัฐบาลไทยตกลงรับทุนตามที่กรมวิเทศสหการจะได้ประกาศให้ทราบ ทั้งนี้ไม่ว่าทุนนั้นจะจ่ายผ่านกระทรวงหรือกรม หรือจ่ายให้ผู้ได้รับทุนโดยตรง หรือจ่ายโดยวิธีการอื่นใด ส่วนทุนอีกประเภทหนึ่งคือ ทุนประเภท 1 (ค) ได้แก่ทุนที่นิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดา ในประเทศมอบให้แก่กระทรวง ทบวง กรม เพื่อส่งข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ โดย ก.พ. พิจารณาเห็นชอบด้วย

2. ทุนประเภท 2 ได้แก่ทุนอื่นที่มีใช้ทุนประเภท 1²⁰

คามนิยามของทุนดังกล่าวนี้อาจกล่าวได้ว่า ทุนประเภท 1 (ก) เป็นทุนที่กระทรวงหรือกรม เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ โดยจ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน ทุนประเภท 1 (ข) นั้น เจ้าของทุนต่างประเทศเป็นผู้ออกให้ และทุนประเภท 1 (ค) เจ้าของทุนในประเทศเป็นผู้ออกให้ ส่วนทุนประเภท 2 นั้น เป็นทุนที่นอกเหนือจากทุนประเภท 1 ที่กล่าวมาแล้ว จะจัดเขาเป็นทุนประเภท 2 ทั้งหมด

²⁰ ประวัณ ฅ นคร, เรื่องเดียวกัน หน้า 77.

ทุนประเภท 1 (ก) ได้แก่ ทุนรัฐบาลที่ ก.พ. เป็นผู้ตั้งงบประมาณ (ทุน ก.พ.) ทุนโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาของกรมอาชีวศึกษา เป็นต้น ทุนประเภท 1 (ข) ได้แก่ ทุนของประเทศกลุ่มสมาชิกแผนการโคลัมโบ ทุนขององค์การสหประชาชาติ ทุนซีเมส (SEAMES) ทุนขององค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย ทุนรัฐบาลต่างประเทศ เช่น ทุนประเทศสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สาธารณรัฐจีน เนเธอร์แลนด์²¹ เป็นต้น และทุนประเภท 1 (ค) ได้แก่ ทุนโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ทุนบริษัทเทนนีโค เป็นต้น ทุนประเภท 2 ได้แก่ ทุนบริติช เคานซิล (British Council) ทุนอีสเวส เซนเตอร์ (East-West Center) และสวนแก้ว²² เป็นต้น

ข้าราชการพลเรือนที่เดินทางไปต่างประเทศโดยรับทุนหรือทุนส่วนตัวจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการพลเรือน และอยู่ภายใต้การดูแลของ ก.พ. โดยเคร่งครัด ต้องไปศึกษาวิชาที่ทางราชการต้องการใช้ในหน้าที่ราชการของส่วนราชการต้นสังกัด ซึ่งจะพิจารณาอนุญาตตามลำดับก่อนหลังของสาขาวิชาที่ทางราชการต้องการมากน้อย โดยคำนึงถึงความรีบด่วนและความสำคัญมากน้อยของแผนงานที่ทางราชการกำหนดไว้²³ ถ้าราชการผู้ใดศึกษาจนออกแนวการศึกษาที่ ก.พ. กำหนดแล้ว ก.พ. จะไม่พิจารณาอนุมัติให้สำหรับ

²¹ กรมวิเทศสหการ, ประกาศเรื่องรายชื่อทุนประเภท 1 (ก) และ 1 (ข) ฉบับที่ 1 - 2, 8 มีนาคม 2512.

²² สำนักงาน ก.พ., ประกาศเรื่องรายชื่อทุน 21 สิงหาคม 2512.

²³ สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คำสั่งที่ 32/2515 ลงวันที่ 30 มกราคม 2515, เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการฝ่ายเป็นผู้อนุมัติให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ต่างประเทศ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะปฏิวัติ ที่ ลธ. ป.ว. 1172/2515 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2515.

ปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับ โดยผ่านระเบียบข้อบังคับและคำสั่งของทาง
ราชการ²⁴

ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาต่อต่างประเทศนั้นจะต้องไปศึกษาต่อในชั้นหลัง
ปริญญาตรีเท่านั้น เพราะการศึกษาชั้นปริญญาตรีในประเทศก็มีระดับสูงพออยู่แล้ว เว้นแต่กรณี
ทางราชการของการจะได้สำเร็จปริญญาตรีจากต่างประเทศในสาขาวิชานั้น ๆ จึงจะอนุญาต
ในกรณียกเว้นเช่นนี้ต้องให้คณะกรรมการดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบด้วยก่อน
ส่วนระดับการศึกษาที่ให้ไปศึกษาเพียงชั้นปริญญาโทนั้น ถ้าจะกลับมาสอนในระดับอุดมศึกษา
หรือทำงานวิจัยหรือมีการศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษ โดย ก.พ. สนับสนุนก็จะให้ศึกษาต่อจนถึงชั้น
ปริญญาเอก ผู้ที่ไปศึกษาต่อในชั้นปริญญาตรีต้องมีอายุไม่เกิน 35 ปี ผู้ที่ไปศึกษาสูงเกินกว่าปริญญา
ตรีต้องมีอายุไม่เกิน 40 ปี และต้องเป็นข้าราชการชั้นตรีขึ้นไป แต่ถากระหวาง ทบวง กรมใดจะ
ให้ข้าราชการชั้นจัตวา หรือข้าราชการวิสามัญไปศึกษาเป็นกรณีพิเศษ จะมีคณะกรรมการประกอบ
ด้วยผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องของพิจารณาเป็นรายบุคคล การนับวันรับราชการของผู้ที่จะ
ไปศึกษาต่อนั้น ผู้ที่จะไปศึกษาต่อจะต้องมีวันรับราชการไม่น้อยกว่า 1 ปีบริบูรณ์ และผู้ลาจะต้อง
ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติราชการ แต่ถากระหวาง ทบวง กรมใดจะให้ข้าราชการซึ่งมี
วันรับราชการไม่ถึง 1 ปี ลวไปศึกษาเป็นกรณีพิเศษ จะต้องได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการ
ดังกล่าวเป็นรายบุคคล²⁵

การพิจารณาเกี่ยวกับจำนวนข้าราชการที่ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เพื่อที่จะสามารถ
ควบคุมอัตรากำลังคนรายกรมใดแน่นอน ไม่ขาดกำลังคนมากจนต้องจ้างคนแทนผู้ที่ลาไปต่าง
ประเทศ คณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ จึง
ได้มีการกำหนดจำนวนข้าราชการตั้งแต่ชั้นตรีขึ้นไปของกรมนั้น ๆ ไม่รวมลูกจ้าง ทั้งนี้สำหรับ
ข้าราชการมหาวิทยาลัย และข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะกลับมาสอนให้

²⁴สำนักงาน ก.พ., เรื่อง การพิจารณาอนุมัติของผู้ที่ศึกษา ณ ต่างประเทศซึ่งได้
รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเพิ่มขึ้นโดยผ่านมติ ก.พ. หรือศึกษาต่อเหนือจากแนว
การศึกษาที่กำหนด หนังสือที่ สร.0903/88608 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2513.

²⁵สำนักงาน ก.พ., เรื่อง การให้ข้าราชการไปศึกษาหรือฝึกอบรมต่างประเทศ
หนังสือที่ สร.0907/ว.15 ลงวันที่ 1 กันยายน 2512.

กำหนดอัตรา ร้อยละ 10 สูงกว่าผู้กลับมาปฏิบัติงานบริการทั่วไป²⁶ ข้าราชการที่เดินทางไปศึกษาต่างประเทศนั้นจะได้รับเงินเดือนระหว่างศึกษาอยู่ การจ่ายเงินเดือนคิดเทียบตามระยะเวลาที่ควรจะศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรการศึกษา ถ้าไปศึกษาชั้นปริญญาตรีจะได้รับเงินเดือนเต็มไม่เกิน 4 ปี ถ้าไปศึกษาชั้นปริญญาโท หรือเทียบเท่าได้รับการจ่ายเงินเดือนให้เต็มไม่เกิน 2 ปี ถ้าไปศึกษาชั้นปริญญาเอกหรือเทียบเท่า รวมทั้งไปศึกษาชั้นปริญญาเอกต่อจาก/หรือควบไปกับชั้นปริญญาโท จะได้รับการจ่ายเงินเดือนเต็มไม่เกิน 4 ปี ผู้ที่ไปศึกษาชั้นปริญญาโทหรือปริญญาเอก ถ้าไม่สำเร็จตามกำหนดเวลาดังกล่าว จะได้รับการจ่ายเงินเดือนให้ครึ่งหนึ่งอีก 6 เดือน ถ้าเกินกำหนดจ่ายเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าได้รับอนุมัติให้ลาออก ไม่ได้รับการจ่ายเงินเดือน ถ้าไม่ได้รับอนุมัติของกลับมาปฏิบัติราชการ²⁷ ข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาแล้ว จะของกลับมารับราชการเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 2 เท่าของเวลาที่รับเงินเดือนระหว่างลาไปศึกษา ถ้ากลับมาไม่รับราชการเลย หรือรับราชการไม่ครบตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คืนเงิน ค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลออกให้ และ/หรือเงินเดือนที่รับไปในช่วงเวลา โดยให้กระทรวง ทบวง กรมที่อนุญาตให้ข้าราชการลาไปศึกษาโดยได้รับเงินเดือนระหว่างลา ทำสัญญากับข้าราชการที่ลา ให้ปฏิบัติตามระเบียบ โดยให้มีบุคคลซึ่งทางราชการเชื่อถือค่าประกันด้วย ถ้าข้าราชการผู้ที่ลาเพื่อศึกษามีใ้ปฏิบัติตามสัญญา ก็ให้กระทรวง ทบวง กรมที่อนุญาตให้ลา ดำเนินการฟ้องร้องเรียกคืนเงินที่ค้างชำระตามกฎหมายต้นที่²⁸ ดังนั้นเพื่อให้ข้าราชการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง จะทำหน้าที่

²⁶ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, เรื่อง โควตาการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ได้รับเงินเดือนเต็มของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ หนังสือควนที่ นว.62/2504 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2505.

²⁷ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, เรื่อง การลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศโดยได้รับเงินเดือนเต็มของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ หนังสือที่ นว.162/2502 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2502.

²⁸ ระเบียบการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 77 ตอนที่ 64, (1 สิงหาคม 2503).

พิจารณาอนุมัติการลาศึกษาต่อ ตลอดจนควบคุมดูแลการจัดการศึกษาและควบคุมความต้องการกำลังคนในราชการฝ่ายพลเรือน²⁹ ซึ่งรวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการด้วย เมื่อมีทุนต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. จะมอบทุนนั้น ๆ ให้แก่ครูสภาจัดดำเนินการเอง

ครูสภาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทุนศึกษาต่อต่างประเทศ

ครูสภาเป็นสถาบันอาชีพครู เพื่อให้ครูได้ปกครองกันเอง และรักษามลประโยชน์ของครูตามพระราชบัญญัติครูปี พ.ศ. 2488 โภบัญญัติให้ครูสภามีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งคือปฏิบัติความกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนแทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และแต่งตั้งอนุกรรมการต่าง ๆ ให้มีอำนาจหน้าที่และปฏิบัติการแทนอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนต่าง ๆ แล้วแต่กรณี สำหรับข้าราชการครู³⁰ และครูสภาได้ทำหน้าที่ช่วยจัดสอบทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศให้กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้จัดส่งทุนการศึกษา นี้ก็อบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศมายังกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ครูสภาจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศของข้าราชการครู เมื่อกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรทุนให้แก่กรมต่าง ๆ ตามสาขาวิชาแล้ว จะออกหนังสือมายังครูสภาให้เป็นผู้ดำเนินการสอบให้ เมื่อครูสภาดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จะส่งรายชื่อผู้สอบได้ไปยังกองสัมพันธ์ต่างประเทศสำหรับทุนรัฐบาล ตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนทุนโครงการ เงินกู้เมื่อครูสภาดำเนินการสอบให้เสร็จสิ้นแล้ว จะส่งรายชื่อผู้สอบไปยังกรมเจ้าสังกัดต่อไป³¹

²⁹ สำนักงานข้าราชการคณะรัฐมนตรี, เรื่อง การไปศึกษาและดูงานของข้าราชการและพนักงานขององค์การ หนังสือที่ 0501/ว.29 ลงวันที่ 8 เมษายน 2508.

³⁰ พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 61 ตอนที่ 4, (16 มกราคม 2488), หน้า 61.

³¹ สัมภาษณ์ นคร จันทร์วันพงษ์, 19 ธันวาคม 2517.

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศทางด้านทุนศึกษา ฝึกอบรม และปฏิบัติงาน

ความช่วยเหลือจากประเทศที่ให้แก่ประเทศไทยตามรูปแบบของทุนประเภทต่าง ๆ เช่น ทุนสหประชาชาติ ทุนโคลัมโบ ทุนรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา และ ทุนของประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากทุนโครงการดังกล่าว ซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่ไทยส่วนใหญ่ทางด้าน การเกษตร การอุตสาหกรรม การคมนาคม การสาธารณสุข การศึกษา การพัฒนาชุมชน การบริหารทั่วไป การป้องกันสาธารณสุข และอื่น ๆ

ปีเริ่มต้นของความช่วยเหลือของทุนต่าง ๆ

รัฐบาลสหรัฐอเมริกา	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493
สหประชาชาติ	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494
โคลัมโบ	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497
รัฐบาลฝรั่งเศส	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499
รัฐบาลอิตาลี	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500
รัฐบาลเยอรมัน	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501
รัฐบาลอิสราเอล	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501
รัฐบาลสาธารณรัฐจีน	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501
รัฐบาลเนเธอร์แลนด์	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502
รัฐบาลปากีสถาน	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502
รัฐบาลเบลเยียม	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503
รัฐบาลนอร์เวย์	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503
รัฐบาลเดนมาร์ก	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503
รัฐบาลออสเตรเลีย	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503
รัฐบาลซาอุดีอาระเบีย	เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504

รัฐบาลสาธารณรัฐอาหรับ เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504

รัฐบาลสวีเดน เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504

รัฐบาลสหพันธรัฐมาเลเซีย เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504

รัฐบาลสวิสเซอร์แลนด์ เริ่มต้นให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504³²

การติดตามผลการฝึกอบรมและการศึกษา

การฝึกอบรมข้าราชการ เป็นสิ่งจำเป็นบางอย่างในการบริหารงานบุคคลของรัฐบาลให้บรรลุผล อเมริกาเป็นประเทศที่แลเห็นคุณค่าของการฝึกอบรมและใช้แพร่หลายในวงงานของรัฐบาลทั้งในระดับกลาง และระดับมตรีฐ ตลอดจนข้าราชการทุกระดับแล้ว ยังให้ความร่วมมือและช่วยเหลือแก่รัฐบาลของประเทศอื่น ๆ เช่น ฟิลิปปินส์ ปากีสถาน อินเดีย ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ฯลฯ และรวมทั้งประเทศไทยด้วย³³

ฟิลลิปส์ (Phillips)³⁴ ได้กล่าวถึงผลดีของการให้การฝึกอบรมแก่คนงาน คือ

1. ทำให้เกิดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติงาน
2. ทำให้มีโอกาสที่จะก้าวหน้าต่อไปในอนาคต
3. ช่วยลดความเบื่อหน่ายและความผิดพลาดในการทำงาน
4. ช่วยให้เป็นผู้มีความสามารถ

³² ที่มา : กรมวิเทศสหการ.

³³ ฝ่ายการอบรมข้าราชการ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการ (พระนคร : โรงพิมพ์ก๊กทีประสิทธิ์, 2502), หน้า 25.

³⁴ Frank A. De Phillips & Others, Management of Training Programs (New York : Richard D. Iawin, Inc., 1959), pp.20-22.

5. มีความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ทำให้มีกำลังใจที่จะทำงาน ทั้งนี้เพราะมีความพอใจสภาพการทำงานและมีชีวิตที่ดี
7. ช่วยลดความตึงเครียดในการทำงานเนื่องจากการขาดสมรรถภาพและความยุ่งยาก

ในการทำงาน

๘. ผลที่จะได้รับโดยสังเขป คือทำให้กิจการขยายตัว ช่วยให้มีการจัดสภาพการทำงานที่ดี มีสวัสดิการที่ดีซึ่งจะมีผลต่อครอบครัวของคนงานด้วย

คิงส์เบอรี (Kingsbury)³⁵ ได้กล่าวถึงการฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. เป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เขาทำอยู่ และให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของเขา
2. สอนทักษะใหม่ ๆ และพัฒนาความรู้เก่า ๆ ให้ดีขึ้น
3. เปลี่ยนท่าทีและความรู้สึก รวมทั้งการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนงาน ตลอดจนลดความกลัว

และความคับข้องใจในงาน

4. พัฒนาลักษณะนิสัยในการทำงานที่ดี

มาฮอनी (Mahoney)³⁶ ได้กล่าวถึงคุณค่าของการให้การฝึกอบรมแก่บุคลากรไว้ดังนี้

1. เป็นการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตลอดจนงานที่จะต้องรับผิดชอบในอนาคต

2. เป็นการเพิ่มความรู้และความสามารถโดยทั่วไปในสาขาของบุคลากร
3. เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในงานสาขาทุกสาขาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและทัศนคติของบุคลากรในทางที่พึงประสงค์

³⁵ Joseph B. Kingsbury, Personnel Administration for Thai Students (Bangkok : Institute of Public Administration, Thammasart University, 1957), P.59.

³⁶ Thomas A. Mahoney, Building the Executive Team (Princeton, N.J. : Prentice Hall, Inc., 1961), P.217.

จากรายงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพของพนักงานในการทำงาน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการพัฒนาทักษะและนิสัยทางด้านความคิดเห็น การกระทำ ทักษะ ความรู้ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วย³⁷

นีโกร (Negro)³⁸ ได้กล่าวถึงโครงการฝึกอบรมที่สำคัญโครงการหนึ่งก็คือ โครงการให้การฝึกอบรมแก่ชาวต่างประเทศ โครงการนี้จะออกมาในรูปของการให้ความช่วยเหลือแนะนำทางด้านเทคนิคต่าง ๆ แก่ประเทศที่กำลังพัฒนา ทั้งนี้เนื่องมาจากประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านี้ขาดแคลนกำลังคน ซึ่งได้รับการฝึกฝนอย่างดีในสาขาต่าง ๆ ที่จะใช้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นประเทศที่กำลังพัฒนาจึงจำเป็นต้องส่งคนของตนออกไปรับการฝึกอบรมในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่ตนต้องการในประเทศที่พัฒนาแล้ว ในการนี้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ที่พัฒนาแล้ว องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ และองค์การชำนาญพิเศษในเครือขององค์การสหประชาชาติ มูลนิธิเอกชน ตลอดจนบริษัทเอกชนต่าง ๆ จึงจัดให้มีการฝึกอบรมเป็นพิเศษแก่คนของชาติที่กำลังพัฒนาเหล่านั้น รวมทั้งการช่วยให้รัฐบาลของประเทศที่กำลังพัฒนาสามารถจัดตั้งและดำเนินการฝึกอบรมได้โดยตนเองด้วย โครงการให้การฝึกอบรมแก่ชาวต่างประเทศมีหลายแบบด้วยกัน เช่น การให้การศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรีในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และรวมถึงการดูงานด้วย ในการดูงานผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ต่างประเทศจะได้รับการจัดให้ไปดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วย

37

Civil Service Assembly of the United States and Canada, "Employee training in Public Service", A report submitted to the Civil Service Assembly (Chicago : the committee on Employee Training in the Public Service, 1941), P.2.

38

Felix A. Negro, Modern Public Administration 2nd ed., (New York : Harper & Row Publisher, Inc., 1970), pp.298-299.

จากคำจำกัดความต่าง ๆ นี้ พอสรุปได้ว่า การให้การฝึกอบรมแก่บุคลากรในงานย่อม ก่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคลากรและหน่วยงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การให้การฝึกอบรมในวงราชการของไทยได้ถือ เป็นหลักปฏิบัติมาตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อ 22 มิถุนายน 2500 ในสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้ออกประกาศ ว่า การฝึกอบรมข้าราชการถือเป็นความรับผิดชอบส่วนหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและให้ทุก กระทรวงปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการฝึกอบรมข้าราชการในสังกัดให้เป็นไปตามนโยบาย และโครงการฝึกอบรม ของรัฐบาล และดำเนินการตามระเบียบวิธีการฝึกอบรม ซึ่งคณะกรรมการที่ปรึกษาของรัฐบาลในการ ฝึกอบรมข้าราชการที่วางไว้
2. ส่งเสริมการฝึกอบรมให้แก่ขยายและเจริญก้าวหน้า
3. ให้โอกาสและสนับสนุนข้าราชการในสังกัดให้ได้รับการฝึกอบรมโดยทั่วกัน³⁹

การฝึกอบรมข้าราชการไทยนั้น ปัจจุบันได้ขยายขอบเขตกว้างขวางยิ่งขึ้น โครงการใน ีต้องการฝึกทางด้านความสามารถพิเศษ ซึ่งนอกจากจะให้การฝึกอบรมภายในประเทศแล้ว ยังได้รับ การสนับสนุนให้ไปฝึกอบรมหรือศึกษาคู่ในต่างประเทศด้วย

ในประเทศอังกฤษ คณะกรรมการมหาวิทยาลัย สมาคมทางการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้มีการประชุมปรึกษาเรื่องการให้การสนับสนุนในเรื่องการให้บริการทางค้ำ การศึกษาและฝึกอบรมแก่ครูอย่างกว้างขวาง มหาวิทยาลัยจะต้องทำหน้าที่วางโครงการศึกษาในรอบ ปีในการที่จะให้ความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่ครูประจำการตามโรงเรียนต่าง ๆ คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยเห็นว่าควรจะเป็นหลักสูตรการศึกษาให้แก่ครูในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ในการให้การศึกษ หรือฝึกอบรม ทั้งระยะสั้นและระยะยาว อาจจะใช้เวลา 1 เทอม 2 เทอม หรือ 3 เทอม เปิด

³⁹ สำนักคณะรัฐมนตรี ประกาศเรื่อง "การฝึกอบรมข้าราชการ", ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอนที่ 60, (9 กรกฎาคม 2500), หน้า 1647.

เรียนนอกเวลา หรือในเวลา เป็นต้น สำหรับโครงการศึกษาหรือฝึกอบรมระยะสั้น ควรจะเปิดหลักสูตรอย่างกว้างขวาง เพราะครูเป็นจำนวนมากมีโอกาสได้รับบริการมากขึ้น และกลับมาศึกษาต่อได้ภายหลังเพื่อให้ได้วุฒิสูงขึ้น หรือทำการวิจัย หรือเพื่อให้ได้รับปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยที่ควรสนับสนุนมากได้แก่ มหาวิทยาลัยเปิดเพื่อสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมมากขึ้น และใช้ระบบหน่วยกิตเพื่อช่วยให้ครูได้เรียนจบหลักสูตร โดยวิธีเก็บสะสมต่อไป เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรโดยสมบูรณ์⁴⁰

ก่ สวัสดิภาพิธิย⁴¹ ได้กล่าวถึงการศึกษาและการให้ทุนไปศึกษา ณ ต่างประเทศของรัฐบาล คือ รัฐบาลควรพิจารณากำหนดสิทธิและโควตาของนักศึกษาแต่ละสาขาหลักสูตร เพื่อจะได้ให้นักศึกษาที่จะไปศึกษาวิชาชีพต่อในสาขาที่เป็นความต้องการในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง ถ้าทำได้อาจใช้หลักสูตรเดียวกันนี้ในการพิจารณานักศึกษาทุนส่วนตัวด้วย บุคคลเหล่านี้ต้องมีการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศด้วย แม้จะมีได้เกี่ยวข้องกับประเทศชาติโดยตรงก็ตาม ข้อจำกัดอันนี้จะมีค่าน้อยมากหากผู้ที่กลับมาแล้วจะไม่นำผลสำเร็จสูงสุดกลับมาพัฒนาประเทศไทย และควรจะทำการศึกษาเพื่อจะได้เป็นช่องทางในการพิจารณาควบคุมการศึกษาระหว่างวิชาชีพของนักศึกษาเหล่านี้ให้เป็นไปตามความต้องการที่มีระดับสูงของประเทศ

นอกจากนี้ สมพงษ์ พละสุริย⁴² ได้เขียนข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาลในการจัดส่งบุคคลและข้าราชการไปศึกษาต่างประเทศดังนี้คือ ผู้ได้รับทุนควรต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษาหรือดูงานเป็นเรื่องสำคัญมาก คนส่วนใหญ่ไปศึกษาเพื่อให้ได้ปริญญาต่อท้ายชื่อ แต่มีคนส่วนน้อยที่ตั้งใจ

⁴⁰ UCET. "Teacher Training"; Education Vol.25, No.141, (June 1973), P.693.

⁴¹ ก่อ สวัสดิภาพิธิย. "ทุนและโควตา", การวางแผนกำลังคนและการศึกษาในประเทศไทย (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 104-105.

⁴² สมพงษ์ พละสุริย, "ข้อคิดเห็นสำหรับการให้ทุนนักเรียนและข้าราชการไปศึกษาต่อต่างประเทศ", มิตรครู ปีที่ 12 ฉบับที่ 18, (30 กันยายน, 2513), หน้า 18-19 และ 37.

ไปศึกษาหาความรู้ เพื่อนำมาปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการของตนอย่างแท้จริง ทั้งนี้อาจด้วยเหตุผลหลายประการ รวมทั้งขาดการปฐมนิเทศและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการไปศึกษา หรือผิดกรมตามโครงการนั้น และอีกประการหนึ่งคนส่วนมากไม่รู้ว่าตนเองจะไปเรียนวิชาอะไร รู้แต่เพียงว่าไปศึกษาในสายวิชาอะไร เท่านั้น เพราะในแต่ละสายวิชานั้นแบ่งแยกย่อยออกไปหลายวิชา จึงยอมเรียนวิชาโดยขาดการพิจารณาถึงความถนัดและประโยชน์ต่องาน และสำหรับกรมกองเจ้าสังกัดควรจะไต่ถามลงไปให้ดีกว่า บุคคลใดควรไปเรียนวิชาใด ณ สถานศึกษาใด เป็นเวลานานเท่าใด ไม่ควรระบุไปอย่างกว้าง ๆ และจะให้เรียนวิชาอะไรเพิ่มเติม ควรเขียนลงในใบสัญญาและชี้แจงให้เจ้าตัวทราบพร้อมทั้งบรรยายเค้าโครงและลักษณะของแต่ละสายวิชานั้น ๆ ให้ทราบก่อนเดินทางไปยังต่างประเทศ และกรมเจ้าสังกัดควรปรับปรุงแก้ไขพอสรุปได้ดังนี้

1. ระบุลงในสัญญาให้ชัดแจ้งว่า ผู้รับทุนแต่ละคนจะไปเรียนวิชาเอกอะไร วิชาโทอะไร โดยอาศัยหนังสือคู่มือและระเบียบการ เล่มล่าสุดของสถานศึกษานั้น ๆ เป็นแนวทาง เพื่อพิจารณาว่าวิชาเอกใดจะต้องเรียนสายวิชาย่อยอะไรที่เขามักรับไว้บ้าง และกรมกองควรจะไต่พิจารณาจัดสายวิชาที่กรมบังคับให้ผู้รับทุนแต่ละคนต้องเรียนเพิ่มเติมอีก เพราะวิชาบังคับที่กำหนดไว้ในระเบียบการมักจะไม่ครอบคลุมกับงานที่ต้องทำในหน้าที่ในประเทศไทย ฉะนั้น ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับที่กำหนดโดยสถานศึกษา เพื่อให้ได้ปริญญาในสาขาวิชานั้น ๆ และต้องเรียนวิชาที่กรม กอง เจ้าสังกัดบังคับให้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่งานในหน้าที่ด้วย

2. ควรจัดให้มีรายการฝึกหัดงาน หรือดูงานภายหลังการเรียนชั่วระยะเวลาหนึ่ง รัฐบาลไทยควรได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ต่างประเทศดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้ด้วย

3. ควรจะได้มีการปฐมนิเทศผู้ได้รับทุนให้เข้าใจและมองเห็นรูปการณ์ก่อนเดินทางไปยังต่างประเทศ และให้ผู้รับทุนปฏิบัติตามข้อ เสนอแนะข้างต้น และควรที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการเพื่อการศึกษาของข้าราชการ และผู้รับทุนของกรมกองจะได้ทำงานให้รัดกุมด้วยวิธีการดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลและแก่ทางการโดยส่วนรวม

การส่งข้าราชการไปศึกษาต่อต่างประเทศนั้น ทางราชการจะต้องใช้มาตรการในการดำเนินงานอย่างรอบคอบ เพื่อให้ผู้ที่จบกลับมาแล้วได้ใช้วิชาความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ทางราชการอย่างแท้จริง

วิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1965 เรื่อง การศึกษาฝึกอบรมของครู โดยวิเคราะห์จากรายงาน 397 ฉบับของครู เกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการศึกษาฝึกอบรมครู พอสรุปได้คือ

1. ควรให้เขามีเวลาร่างระหว่างวันที่ทำการสอนตามปกติมากขึ้น เพื่อให้เขามีโอกาสไปรับการฝึกอบรม

2. ควรให้มีการขอยกเวลาเพื่อออกไปฝึกอบรมระหว่างวันหรือสัปดาห์ที่ทำงานตามปกติ

3. ขยายปีการศึกษาออกไปเพื่อที่จะเตรียมจัดหาเวลาสำหรับโปรแกรมการฝึกอบรม

4. ให้ผู้ไปฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย และให้ใช้การวัดผลตามข้อเท็จจริง ⁴³

ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 จากการศึกษารองเรียนระดับประถมศึกษา 67 แห่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่ามีช่องว่างระหว่างงานทางด้านการศึกษาฝึกอบรมของครูกับปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียน และในบรรดาโรงเรียน 67 โรงเรียนมี 4 โรงเรียนที่ครูได้มีโอกาสไปศึกษาในมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้ ๆ ที่เปิดเรียนตอนเย็น และทำโครงการปรับปรุงหลักสูตรร่วมกับอาจารย์ มหาวิทยาลัยหรือกับคณะกรรมการบางตำบลเท่านั้น จึงเห็นว่างานศึกษาฝึกอบรมครูยังไม่ก้าวหน้า และขาดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนทั้ง 67 โรงเรียน กับมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้เคียงถึงกล่าว ⁴⁴

นอกจากนี้ องค์การยูนิเซฟกำลังทำการวิเคราะห์เพื่อประเมินผลผู้ที่ได้รับทุน เอ ไอ ดี (A.I.D.) ไปศึกษาหรือฝึกอบรมในต่างประเทศใดกลับมาทำงานตรงตามโครงการเพียงไร และยังไม่ปรากฏผลการวิจัย ⁴⁵

⁴³

George W. Denemark and James B. Macdonald, "In-Service Education", Review of Educational Research Vol.37, No.3, (June 1967), P. 240.

⁴⁴

John I. Goodlad, "In-Service teacher Education", Teacher College Record Vol.72, No.1, (September, 1970), pp.65-66.

⁴⁵

ที่มา : USOM, Training Division.

ในปี พ.ศ. 2504 วิบูลย์ ทัศนอักษร⁴⁶ ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานฝ่ายช่วยเหลือด้านการฝึกอบรม โดยสรุปคือ หลักการในการคัดเลือกผู้สมัครได้รับทุน ควรประกอบด้วยคณะกรรมการจากผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. ผู้แทนเจ้าของทุน เป็นต้น เพื่อทำการคัดเลือกผู้สมัครได้รับทุนไปต่างประเทศดังนี้

1. พิจารณาค่าความสามารถ คุณสมบัตินิสัย สิ่งแวดล้อม ความเหมาะสม อายุราชการและความชำนาญในหน้าที่ที่กระทำอยู่
2. สัมภาษณ์หรือสอบคัดเลือก เพื่อซักถามความเข้าใจในปัญหาหรือข้อบกพร่องของโครงการซึ่งผู้ขอรับทุนจะต้องคำนึงว่า เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาหรือดูงานเพื่อนำวิธีการใหม่ ๆ มาแก้ไขข้อบกพร่องในปัจจุบัน
3. สอบพื้นความรู้ทางด้านภาษาที่จะต้องไปใช้ในการฝึกอบรม เพราะทุนการฝึกอบรมต้องการความรู้ทางภาษาเป็นหลัก จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และองค์การที่เกี่ยวข้องในการที่จะให้ทุนนั้นจะต้องรู้และศึกษาไว้ล่วงหน้าว่า ทุนประเภทและสาขาวิชานั้น ๆ ผู้ได้รับทุนจะต้องมีความรู้อันใด ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศมากน้อยเพียงไร ทั้งนี้จะเป็นวิธีช่วยในการเลือกเฟ้นบุคคลที่จะสามารถไปรับการฝึกอบรม และได้รับความสำเร็จกลับมา

ส่วนปัญหาทางด้านเจ้าหน้าที่ที่สามารถติดต่อเจรจาเกี่ยวกับการวางโครงการฝึกอบรมนั้น วิบูลย์ ทัศนอักษร ได้กล่าวไว้ว่า มีจำนวนจำกัด หากได้ดำเนินการจัดเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมเพื่อทำหน้าที่ในฝ่ายอบรม เพื่อศึกษาหาทางแก้ไขและร่วมกันจัดโครงการการศึกษาให้รัดกุมยิ่งขึ้น ทั้งนี้รวมทั้งการจัดประเภทและชนิดของทุนการฝึกอบรมที่ได้รับแต่ละปีไว้ เพื่อให้ถูกต้องตามลักษณะและความต้องการของแต่ละกระทรวง ทบวง กรม และหาวิธีป้องกันไม่ให้ผู้รับทุนการศึกษาหรือฝึกอบรม หรือดูงานในแขนงเดียวกัน

ทางด้านปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรม กล่าวโดยสรุปดังนี้

⁴⁶ วิบูลย์ ทัศนอักษร, "การบริหารช่วยเหลือด้านการฝึกอบรม", วิทยานิพนธ์ เพื่อประกอบการพิจารณาบรรจุเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ (พ.ร.บ. 2497) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2504), หน้า 18.

1. ควรส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมความรู้ทั่วไป ตลอดจนศีลธรรม จรรยา มารยาท ทั้งของผู้รับทุนและประเภทเจ้าของทุน
2. ท้าบ้ครผู้ที่อยู่ในระหว่างฝึกอบรมต่างประเทศในค้ำนประวัติการศึกษา ความประพฤติ สิ่งแวดล้อม ความเห็นของผู้บังคับบัญชา ความเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ขอรับทุน และปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น
3. ควรมีการสำรวจประเมินผลผู้ได้รับทุนการฝึกอบรมของหน่วยราชการต่าง ๆ ที่มีข้าราชการในสังกัดได้ทุนไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ เพื่อให้ทราบว่าได้ผลเท่าไร และมีประโยชน์อย่างไร⁴⁷

ในปี พ.ศ. 2509 ประยุทธ์ ไทยวุฒิพงศ์⁴⁸ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมฝึกอบรมของฝ่ายการฝึกอบรมข้าราชการ สรุปได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมข้าราชการของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ส่วนมากมีวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมวิชาเฉพาะของกระทรวงทบวงกรมนั้น เพื่อผลิตคนไปใช้ในงานค้ำนเทคนิคเฉพาะกรม หรือเป็นการอบรมเพื่อการเลื่อนชั้นเลื่อนค้ำแหน่ง อันเป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนที่กำหนดไว้
2. ฝ่ายฝึกอบรมข้าราชการจำเป็นจะต้องจัดวางหลักสูตรให้เหมาะสมที่สุด และค้ำที่สุด และควรนำวิธีการฝึกอบรมแบบใหม่มาใช้

⁴⁷ วิบูลย์ พิณอักษร, เรื่องเดิม หน้า 20.

⁴⁸ ประยุทธ์ ไทยวุฒิพงศ์, "กิจกรรมฝึกอบรมข้าราชการ", วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประค้ำศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2509, (อัครศำเนา).

3. รัฐบาลในฐานะประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาฝึกอบรมข้าราชการในระดับชาติโดยตรง ไม่มีเวลาที่จะสนใจต่อการฝึกอบรมข้าราชการในระดับกระทรวง กรม และกอง ไม่เอาใจใส่ต่อกิจการฝึกอบรม จึงตกเป็นภาระของฝ่ายการฝึกอบรม ข้าราชการและรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนั้น ประยูทธ ไทยวุฒิพงศ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้การฝึกอบรมแก่ข้าราชการของกระทรวงและกรมต่าง ๆ ไว้ดังนี้คือ

1. ทางราชการควรจัดตั้งกองฝึกอบรมขึ้นในกระทรวงและกรมต่าง ๆ โดยแต่งตั้งให้ผู้อำนวยการฝึกอบรมประจำกระทรวง หรือประจำกรมเป็นหัวหน้ากองฝึกอบรมเอง
2. ฝ่ายการฝึกอบรมข้าราชการควรจะทำการฝึกอบรมครูผู้ฝึกควบคู่ไปกับคนฝึกอบรม โดยผู้ดำเนินการฝึกอบรมประจำกระทรวงและประจำกรม
3. ให้ฝ่ายการฝึกอบรมข้าราชการ ดำเนินการรื้อฟื้นเรียกประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาการฝึกอบรมข้าราชการในระดับชาติ เพื่อให้เห็นคุณค่าของการฝึกอบรมข้าราชการ⁴⁹

ในปี พ.ศ. 2511 ประสิทธิ์ คำรังชัย⁵⁰ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการในกระทรวง ทบวงกรม ฝ่ายพลเรือน ปรากฏผลของการศึกษาและข้อเสนอแนะพอสรุปได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนของไทยได้ผลน้อย เพราะมุ่งฝึกอบรมข้าราชการระดับต่ำมากเกินไป เป็นการฝึกอบรมที่ไม่ได้สัดส่วน และไม่ให้ผลดีแก่การฝึกอบรมส่วนรวม
2. การฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนไม่ได้ผลดี เพราะผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญ ตลอดจนไม่ค่อยได้รับความสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำทุกระดับชั้นภายในกรม

⁴⁹ ประยูทธ ไทยวุฒิพงศ์, เรื่องเดิม หน้า 170.

⁵⁰ ประสิทธิ์ คำรังชัย, "การฝึกอบรมข้าราชการในกระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือน", วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2511, (อักษรสำนวน).

จากผลการวิจัยข้างต้นมีข้อ เสนอแนะพอสรุปได้คือ

1. สำนวจความจำเป็นในการฝึกอบรม ตลอดจนติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม
2. หน่วยงานและตัวบุคลากร ของฝ่ายฝึกอบรมข้าราชการ ต้องมีประสิทธิภาพ มีความสามารถ ตลอดจนรู้พื้นฐานและลักษณะงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยส่วนรวมอย่างละเอียด
3. การฝึกอบรมต้องกำหนดเป็นแผนระยะยาว โดยวางหลักสูตรประกอบด้วยวิชา 2 ประเภทคือ ประเภทวิชาถาวร และประเภทวิชาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ต่อมาในปี พ.ศ.2516 ภิญญ์ สิมะเสถียร⁵¹ ได้ทำการวิจัยเรื่องการค้าเนงานให้ข้าราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีไปศึกษาฝึกอบรม ูงาน และประชุม ณ ต่างประเทศ ปรากฏผลการวิจัยสรุปได้คือ

1. การพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการไปต่างประเทศยังมีได้ รับการพิจารณาถึงความต้องการและความจำเป็นของทางราชการอย่างแท้จริง ยังปรากฏว่ามีการอนุมัติบางส่วนที่เป็นไปตามความต้องการของผู้อนุมัติมากกว่าของทางราชการ โดยเฉพาะการอนุมัติไปูงานและประชุม เริ่มจากระดับกรมเจ้าสังกัดถึงระดับกระทรวง
2. การบริหารงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้าราชการไปต่างประเทศ ไม่มีประสิทธิภาพ และยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของทางราชการอย่างแท้จริง และมีการฝ่าฝืนระเบียบของทางราชการอยู่เสมอ
3. มีปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติและข้าราชการผู้ขออนุมัติไม่เข้าใจระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้อง ขาดคู่มือและคำแนะนำในการปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ระดับกรมขาดความรับผิดชอบและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ และไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่อย่างระมัดระวัง

51

ภิญญ์ สิมะเสถียร, "การค้าเนงานให้ข้าราชการ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีไปศึกษา ฝึกอบรม ูงานและประชุม ณ ต่างประเทศ", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516, (อัคราเนา).

216718148

จากการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การให้การฝึกอบรมแก่ข้าราชการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่าง
ยิ่ง สมควรที่ทางราชการทุกหน่วยงานจะได้หาทางสนับสนุนและทำให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ
ส่วนการให้ข้าราชการไปศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศนั้น ต้องคำนึงถึงความจำเป็นของ
ทางราชการ พร้อมทั้งทางราชการควรมีมาตรการดำเนินการอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงประโยชน์
อันสูงสุดของทางราชการ และติดตามช่วยการประเมินผลผู้ที่ไปศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ
ด้วย